

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.37.254/2015/10.szám

A Kúria a dr. B Ügyvédi Iroda által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a Zala Megyei Kormányhivatal I.r. és a dr. V P ügyvéd által képviselt II.r. alperesek ellen kisajátítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben, mely perbe az I.r. felperes pernyertessége érdekében beavatkozott a dr. B Ügyvédi Iroda által képviselt I.r., valamint a II.r. felperes pernyertessége érdekében beavatkoztak a dr. B Ügyvédi Iroda által képviselt II.r., III.r., IV.r., V.r. és VI. [mindannyian: szám alatti lakosok] beavatkozók, a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2014. december 3. napján meghozott 3.K.27.182/2014/24. számú jogerős közbenső ítélete ellen a felperesek és az I-VI.r. felperesi beavatkozók által 30. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson, meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.182/2014/24. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I-II.r. felpereseket és az I-VI.r. felperesi beavatkozókat, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I.r. alperesnek 40.000 (negyvenezer) forint, a II.r. alperesnek 60.000 (hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I.r. felperest és az I.r. felperesi beavatkozót, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Kötelezi továbbá a II.r. felperest és a II-VI.r. felperesi beavatkozókat, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

Az I.r. felperes tulajdonában áll a külterületi hrsz-ú, szántó és gazdasági épület, valamint a hrsz-ú kivett lakóház és udvar megjelölésű ingatlan. Mivel a két ingatlan szomszédos egymással,

azt együttesen használják. Az I.r. felperes és családja az ingatlanokon családi vállalkozásban állattartással, díszmadártartással, kutyatenyésztéssel foglalkozik. Az I.r. felperesi beavatkozó családtagként az ingatlanban lakik.

hrsz-ú kivett lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű ingatlan a II.r. felperes tulajdonában áll, ebbe az ingatlanba vannak bejelentve a III-VI.r. felperesi beavatkozók, mint ott lakó családtagok, továbbá a II.r. felperesi beavatkozó erre az ingatlanra kapott telepengedélyt a családi vállalkozásban működő szállítási vállalkozáshoz.

A felperesi ingatlanok közelében található a /13 hrsz-ú ingatlan, amelyen a Zalaegerszeg-Búslakpuszta II. jelű kommunális hulladéklerakó működik. Ezzel az ingatlannal szomszédos a /2 hrsz-ú ingatlan, amelyen I. jelű kommunális hulladéklerakó volt, a terület rekultivált. A /13 hrsz-ú ingatlantól délre található a /4 hrsz-ú ingatlan, amelyen hulladékkezelő központ, válogató csarnok működik. A felperesi ingatlanokat, akárcsak a /13, és /10 hrsz-ú ingatlanokat, valamint a /2 és /17 hrsz-ú ingatlanok jó részét a Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének a Zalaegerszeg Város Építési Szabályzatának megállapításáról szóló 13/2008.(IV.25.)számú önkormányzati rendelete (a továbbiakban: ZÉS) a Kh jelű különleges, hulladékkezelés- és elhelyezés rendeltetésű övezetbe sorolta. Ebben az övezetben a hulladékkezeléssel és hulladékelhelyezéssel kapcsolatos építmények létesíthetők.

A II.r. alperes a II. hulladéklerakó bővítése tárgyában előtanulmányokat készíttetett. A bővítés egyik lehetséges iránya a felperesi ingatlanoktól nyugatra fekvő /17 hrsz-ú ingatlan, illetve a felperesi ingatlanoktól keletre fekvő /10 hrsz-ú ingatlan volt. Költségkalkuláció alapján mindkét műszakilag megvalósítható változat kivitelezési költsége közel azonos volt. A működő hulladéklerakó mellett a /2 hrsz-ú ingatlanon bezárt, rekultivált hulladéklerakó esetében a depónia kármentesítése érdekében résfal telepítése vált szükségessé és csekély volt az esélye annak, hogy a lerakótér és a résfal ugyanazon a területen megépíthető vagy üzemeltethető. A környezetvédelmi hatóság azonban nem támogatta azt az elképzelést, hogy a megépült résfal fölé hulladéklerakó, ún. depónia kerüljön elhelyezésre, ezért a /10 hrsz-on történő hulladéklerakó bővítés tervét a II.r. alperes elvetette.

A Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a 276/2011.(XII.21.) számon döntést hozott a hulladéklerakó bővítése kérdésében, ennek értelmében a /17 hrsz-ú ingatlanon épülne meg a III. jelű depónia, míg a /10 hrsz-ú ingatlanon csurgalékvíz medence létesülne. A közgyűlési döntés alapján a Zala-Depo Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Kft. a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséghez kérelmet nyújtott be és

a környezetvédelmi hatóság a 131-2/12/2011. számú határozatával a /10, /17 hrsz-ú ingatlanokon tervezett, nem veszélyes hulladék ártalmatlanítási tevékenység végzéséről szóló előzetes vizsgálati dokumentációt elfogadta azzal, hogy a tevékenység egységes környezethasználati engedély birtokában kezdhető meg. A környezetvédelmi hatóság az egységes környezethasználati engedély kérelem benyújtásának határidejét a 396-5/1/2013. számú végzésével 2014. április 20-ig meghosszabbította. Az engedélykérelem benyújtásra került és a környezetvédelmi hatóság a 2014. május 8-án meghozott 200-1/15/2014.IV. számú végzésével az egységes környezetvédelmi engedélyezési eljárást felfüggesztette a védőtávolságon belül található lakóingatlanok kisajátítása iránti eljárás befejeződéséig.

A II.r. alperes 2014. április 23-án kisajátítási kérelmet nyújtott be az I.r. alperesnél kérve a felperesi ingatlanok kisajátítását környezetvédelmi közérdekű célból, a búslakpusztai hulladékkezelő létesítmény bővítése érdekében.

Az I.r. alperes a kisajátítási kérelmet megalapozottnak találta és az I.r. felperes ingatlanait a 2014. július 19-én kelt ZAB/040/481-12/2014. számú határozattal, a II.r. felperes ingatlanát a 2014. július 8. napján kelt ZAB/040/484-15/2014. számú határozattal kisajátította. A határozataiban rendelkezett a felpereseket illető kártalanítás összegéről és arról, hogy a kártalanítás megfizetését követően a felperesek két hónapon belül kötelesek az ingatlanokat a II.r. alperes birtokába bocsátani.

Az I. és a II.r. felperes is keresetet nyújtott be az I.r. alperes határozatának felülvizsgálata iránt. Az elsőfokú bíróság a pereket egyesítette. A felperesek keresetükben mind a határozatok jogalapját, mind a kártalanítás összegét kifogásolták. Az elsőfokú bíróság közbelső ítéletével a keresetek elutasításáról rendelkezett. A bíróság - az összecszerűséget támadó kereseti kérelmek kivételével - a felperesek jogalapot érintő kereseti kérelmeit vizsgálva azokat alaptalannak ítélte, mert azt állapította meg, hogy a határozatok egyértelműen meghatározták a kisajátítás célját a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) 2.§ p) pontjára és a 4.§ (1) bekezdés m/mb alpontjára utalással. A felperesek kifogására megjegyezte a bíróság, hogy bár a határozatok nem tartalmazzák teljes körűen az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inyvtv.) 32.§-ában megkövetelt adatokat, ez azonban nem vezethet a határozatok hatályon kívül helyezéséhez, mert a tulajdonjog bejegyzése során az Inyvtv. 34.§-a alkalmazandó, amely rendelkezés által előírt tartalmi követelményeket a határozatok teljesítik. Amennyiben esetlegesen valamely hiányosság akadályozná a tulajdonjog bejegyzését, az utóbb pótolható.

Az I.r. alperes a birtokba adásra a Kstv. 29.§ (7) bekezdésében írt leghosszabb határidőt állapította meg, ennél hosszabb határidő meghatározását a Kstv. nem teszi lehetővé és a Kstv. 10.§-a szerinti munkálatok sürgőssége a közigazgatási eljárás irataiból is megállapítható. A határozatok jogorvoslatról való tájékoztatása nem tesz említést arról, hogy mely személyek jogosultak jogorvoslati kérelem előterjesztésére, azonban ez nem értékelhető jogszabálysértésként, mert a jogorvoslati záradék az eljárás során ügyfélnek minősülő személyekre vonatkozik.

A bíróság megállapította ugyanakkor, hogy a Kstv. 23.§ (1) bekezdés e) pontja alapján ügyfélnek kellett volna tekinteni a felpereseken és a II.r. beavatkozón kívül a többi felperesi beavatkozót is, akiknek az érintett ingatlanokon használati joga áll fenn. Ez a mulasztás jogsértés, azonban nem szolgál alapul a határozatok hatályon kívül helyezésére, mert ez a jogszabálysértés az ügy érdemére kihatással nem volt. A beavatkozók ugyanis az eljárásról tudomással bírtak és a használati jog megszűnéséről az I.r. alperesnek külön rendelkezést nem kellett hoznia a Kstv. 12-14.§-aira is figyelemmel. A beavatkozóknak a használati jogosultságuk megszűnése okán kártalanításra nem keletkezett igényük a Kstv. 8.§ (3) bekezdése szerint.

A bíróság megállapította továbbá, hogy az I.r. alperes a döntéshozatalhoz szükséges körben a tényállást tisztázta, a kisajátításra közérdekű okból került sor, mert Zalaegerszeg és környéke lakosságának kommunális hulladéka elhelyezése nem vitásan közérdeket szolgál. A Kstv. 3.§ (1) bekezdés d) pontja szempontjából nem általánosságban kell azt vizsgálni, hogy a kisajátítást kérő mely módokon tudja elérni a közérdekű célt, hanem azt, hogy az általa kiválasztott kivitelezési mód közérdekűnek minősül-e vagy sem. A felperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy építési, létesítési engedély hiányában kisajátításra nem kerülhet sor, mert ilyen törvényi feltételt a Kstv. nem ismer. A Kstv. 24.§ (5) bekezdése határozza meg a kisajátítási kérelem kötelező mellékleteit. Nem alapos az a felperesi hivatkozás, hogy a kérelemhez beadott mellékletek hiányosak, ugyanis a környezetvédelmi hatóság határozata is becsatolásra került. Ugyan a hatóság a kisajátítás jogalapjának fennállását a határozatában csak szűkszavúan rögzítve állapította meg, azonban ebből nem vonható le az a következtetés, hogy a jogalap fennállását nem vizsgálta, melyre utal az a körülmény is, hogy az I.r. alperes a felperesi jogi képviselő részére az írásbeli észrevételekre válaszlevelet küldött, melyben a jogalapot érintő hivatkozásokra vonatkozó álláspontját kifejtette. A kisajátítás indoka az volt, hogy a hulladéklerakó bővítéséhez szükséges engedély kiadásának feltétele a 20/2006.(IV.5.) KvVM rendelet (a továbbiakban: R.) 3.§ (4) bekezdésében foglalt védőtávolság megtartása és ezen a védőtávolságon belül lakóépületek nem állhatnak. A jogszabály által

megkívánt feltétel tehát nem az állandó vagy ideiglenes lakcím bejelentés ténye, hanem az volt, hogy lakhatás céljára szolgáló épület a védőtávolságon belül nem lehet, a lakóépületben ténylegesen nem lakhatnak. Ezt a kötelező előírást a ZÉSZ 16.§-ában foglaltak sem írják felül, a védőtávolságon belül lakóépület nem létesíthető, az azon belül meglevő épületekben az ottlakás nem engedélyezhető.

A Kstv. 3.§ (1) bekezdés c) pontja szerint annak vizsgálatából, hogy a közérdekű cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet-e sor, nem következik az, hogy az I.r. alperesnek hivatalból kellene vizsgálnia a környezetvédelmi hatóság által elfogadott tervekben foglaltaktól eltérő megvalósítási lehetőséget. A kisajátítást kérő két megvalósítási lehetőség között mérlegelt, mind a két lehetőség esetén a hulladéklerakó bővítés helyszínéhez képest az 500 méteres védőtávolságon belül található valamennyi felperesi ingatlan. Az esetlegesen más, a fentiekről eltérő helyszínen történő megvalósítás bizonyítása a felperesek kötelezettsége volt, a bizonyítási teher a perben nem fordult meg. A kisajátítást kérő ugyan még egységes környezethasználati engedéllyel nem rendelkezett a kisajátítási kérelem benyújtásakor, azonban ilyen engedély megléte nem is feltétele a kisajátításnak, hisz az előzetes vizsgálati dokumentációt a környezetvédelmi hatóság elfogadta, az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás megindult, és a környezetvédelmi hatóság felfüggesztette az eljárását a kisajátítási eljárás jogerős befejeződéséig, így a kisajátítás előkérdése a további engedélyezési eljárás lefolytatásának. A kisajátítást kérő igazolta, hogy a bővítést több szakmai szempont is indokolta, ezek a szakmai szempontok egy egységes hulladéklerakó kialakítását indokolták, figyelembe véve mind a hulladékgazdálkodási, mind a gazdaságossági szempontokat. Ugyan a felperesek a perben megjelöltek olyan ingatlanokat, amelyeken álláspontjuk szerint a beruházás megvalósítható lett volna, azonban ezek a hivatkozásaik nem voltak megalapozottak. A tervdokumentáció, a tanúvallomások, a perben csatolt térképkivonatok és fényképmelléletek alapján kitűnik, hogy más ingatlanokon a beruházás nem valósítható meg, mert az egyik megjelölt ingatlanon hulladékválogató csarnok áll, amelynek elbontása nem gazdaságos kivitelezési megoldás, illetve a másik két ingatlanon a hulladéklerakó egységes létrehozása nem lehetséges, mert az egyik esetben a dögtelep léte, illetve az érintett ingatlanok közötti út az akadálya a megvalósításnak, míg a másik esetben a hulladéklerakó és a felperesek által megjelölt másik ingatlan között további ingatlanok találhatók. Így a felperesek által megjelölt helyeken a beruházás nem valósítható meg. A bíróság nem tartotta szükségesnek a per tárgyalásának felfüggesztését, mivel az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás eredménye nem volt a kisajátítás jogalapjával összefüggésben, továbbá nem tartotta szükségesnek a polgármester és egy

köztisztviselő tanúkénti meghallgatását, mert a tényállás a szükséges körben tisztázott volt, ezért ezeket a bizonyítási indítványokat elutasította.

A jogerős ítélet ellen a felperesek és a felperesi beavatkozók egy beadványban felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, melyben kérték annak és az I.r. alperes határozatainak hatályon kívül helyezését. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nagy részben helyes, azonban az abból levont jogkövetkeztetés téves. Hangsúlyozták, hogy a jelenleg is működő kommunális hulladéklerakó törvényes üzemelése részükről vitatott, mert a környezetvédelmi hatóság a működési engedély kiadásáról nem értesítette a felpereseket, ezért felügyeleti eljárást kezdeményeztek. Állították, hogy az I.r. alperesi határozatok nem tartalmazzák az Inyvtv. 32.§-ában előírt releváns adatokat, így nem alkalmasak a jogváltozások átvezetésére. Az I.r. felperes esetében a határozat nem tett eleget a termőföldnek minősülő, kisajátítás alá eső szántó művelésű ingatlannal kapcsolatos további speciális termőföldvédelmi rendelkezéseknek, a határozat nem érinti mezőgazdasági szakhatóság megkeresését és szakhatósági eljárás eredményét sem.

Előadták, hogy a határozatok az Inyvtv. 39.§ (3) bekezdése szerint olyan hiányosságban szenvednek, mellyel összefüggésben a hiányosságok orvoslására, az ingatlan-nyilvántartási eljárásban hiánypótlásra nincs mód és ez olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a határozatok hatályon kívül helyezését indokolja. Állították, hogy az I.r. felperes esetében a mezőgazdasági üzem, a II.r. felperesi beavatkozó esetén a fuvarozási vállalkozás telephelyének áthelyezése miatt lett volna indokolt a Kstvtv. 29.§ (7) bekezdésében foglalt határidőhöz képest hosszabb határidő meghatározása. Álláspontjuk szerint a kisajátítási határozatokban rendelkezni kellett volna az ingatlanra vonatkozó más személyt megillető jogokról. A Kstvtv. 8.§ (2) bekezdése értelmében az a körülmény, hogy ezek a jogok a Kstvtv. 8.§ (3) bekezdése szerint a kisajátítással megszűnnek, nem jelenti azt, hogy az erről való rendelkezés elmaradása ne valósítana meg súlyos eljárási jogsértést. Utaltak ennek kapcsán a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1.§ (3) bekezdésének, 15.§ (1) bekezdésének és (3) bekezdésének rendelkezéseire és arra, hogy a kisajátítást kérőnek kellett volna mindazon személyek adatait bejelentenie, akik az ingatlanban használati joggal rendelkeznek a Kstvtv. 23.§ (1) bekezdés e) pontja és 29/A.§ (1) bekezdése folytán. Állították, hogy a beavatkozók ügyféli jogállásának el nem ismerése súlyos eljárási jogsértés. A beavatkozók elvesztették az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében, XXIV. Cikk (1) bekezdésében, XXVIII. Cikk (7) bekezdésében, XIII. Cikkben foglalt jogukat. Állították, hogy az I.r. alperes az eljárás során tett észrevételeiket érdemben nem vizsgálta meg, ezzel súlyos eljárási

szabálysértést valósított meg, amely a bírósági felülvizsgálattal sem volt orvosolható. A bíróság nem veheti át a hatóság közigazgatási feladat- és hatáskörét, nem végezheti el a hatóság helyett a tényállás megállapítás feladatát, mellyel összefüggésben a Kstv. 24.§ (4) bekezdésére hivatkoztak. Kifogásolták, hogy a Kstv. 24.§ (5) bekezdésének b), c) és d) pontjában foglalt mellékleteket a kisajátítási kérelem nem tartalmazta, a kisajátítást kérő nem jelentette be a beavatkozók mint ügyfelek nevét, lakcímét, továbbá nem nyilatkozott a pénzügyi fedezet rendelkezésre állásáról, mert a megjelölt összeg ténylegesen nem volt elegendő, valamennyi kisajátított ingatlanért járó kártalanításra, a különbözet összegének rendelkezésre állásáról pedig nincs bizonyíték. Az I.r. felperes termőföldjének kisajátítása kapcsán nem volt szakhatósági megkeresés, hozzájárulás. Sérelmezték, hogy a II.r. alperes képviselője olyan egyezségi ajánlatot tett, hogy jelentkezzenek ki a lakóingatlanaikból, cserébe megkapják a kártalanítási összeg felét. Az ennek bizonyítására kért tanúbizonyítási indítványt a bíróság törvénysértően utasította el. Ezt az eljárási jogsértést nem orvosolja a bíróságnak az a következtetése, hogy lakóház a védőterületen belül nem maradhat.

Vitatták továbbá, hogy a hulladéklerakó bővítéséhez kapcsolódó védőtávolság betartásának a biztosítása a kisajátítási kérelem benyújtásának indokaként elfogadható. Álláspontjuk szerint a bíróság nem veheti át a környezetvédelmi hatóság döntési jogkörét, nem előlegezheti meg környezetvédelmi hatóság pozitív döntését. A bíróság ezzel összefüggésben a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 152.§ (1) bekezdése alapján törvénysértően járt el, amikor nem rendelkezett a kisajátítási eljárás felfüggesztéséről, elfogadva, hogy a környezetvédelmi hatóság előtt folyó engedélyezési eljárásban a kisajátítási eljárásban hozott döntés előkérdésnek minősül. A bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy az építési engedély megléte feltétele a kisajátításnak, mellyel a II.r. alperes nem rendelkezik, ugyanakkor azt is megállapította, hogy az engedély megléte nem feltétele a kisajátítási eljárásnak. A kisajátítás nem lehet törvényes, ha a bővítés hatásterületébe eső védőterületen belül nem csak a felpereseknek vannak lakóingatlanai, hanem más olyan lakóingatlanok is találhatóak, amelyeket eddig nem vontak az eljárás hatálya alá. A kisajátítás valódi indoka nem a felperesi ingatlanok megszerzése volt, hanem a fennálló törvénysértő állapot elfedése. Az ennek érdekében alkalmazott kisajátítás ellentétes az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. Cikk (1) bekezdésével. Az I.r. alperesi hatóság számára a Kstv. 3.§ (1) bekezdés c) pontja kötelezettségként írja elő annak vizsgálatát, hogy a kisajátítási cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor, illetve, hogy a más ingatlanon való megvalósítás a tulajdon nagyobb sérelmével járna. E két feltételt az I.r. alperesi hatóság nem

vizsgálta. Az építési engedély megléte szükséges, de nem elégséges feltétele ezen vizsgálatnak, ha azonban a tervezett beruházásra még engedély sincs, akkor nem lehet arra hivatkozni, hogy a beruházás csak az adott ingatlanokon valósítható meg. A kisajátítást kérőt terhelte volna annak bizonyítása, az I.r. alperest pedig annak vizsgálata, hogy a tervezett beruházás csak a kisajátítással érintett ingatlanok bevonásával valósítható meg. Ez a vizsgálat nem történt meg. A felülvizsgálati kérelemmel élő felek hivatkoztak továbbá arra is, hogy a bíróság a jogalkalmazás során nem az Alaptörvény 28. Cikke, I. cikk (3) bekezdése szerint járt el a jogszabályok értelmezésekor.

Arra is hivatkoztak, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. Cikk a) pontja értelmében a bíróságnak előzetes döntéshozatali eljárást kellett volna kezdeményeznie a hatékony jogorvoslati jog biztosítása követelményének elmulasztása miatt. A felperesek és felperesi beavatkozók Kfv.10/F/1. alatt a felülvizsgálati tárgyaláson újabb beadványt terjesztettek elő, amelyben újabb jogszabálysértésekre hivatkozással további kérdésekben is előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeztek. Állították a tárgyaláson, hogy a hulladéklerakó létesítésére a határozatban biztosított határidő letelt.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Utalt arra, hogy a régi hulladéklerakó a 90'-es években létesült, akkor még a védőtávolságot előíró R. nem volt hatályban. Előadta, hogy a bíróság a végrehajtást felfüggesztette, ezért a beruházás megvalósítása nem kezdődhetett meg, a megvalósításra előírt határidő nem telt le.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Hangsúlyozta, hogy a hulladéklerakó bővítési alternatívájaként részletesen megvizsgálta az északi és nyugati irányú kivitelezés lehetőségét, két változat közül kellett választania. Hangsúlyozta, hogy mindkét esetben a bővítés érinti a felperesi lakóingatlanokat, azok az 500 méteres védőtávolságon belülre estek. A II.r. alperes állította, hogy az I.r. alperes határozataiban rögzített kártalanítási összegeket hiánytalanul megfizette a felperesek részére. Az ügyféli jogállást a Kstv. 23.§-a határozza meg, a kisajátítási eljárás során a beavatkozók kérelemmel nem fordultak az ügyféli jogállás biztosítása iránt, mivel ezzel a jogukkal nem éltek, így arra utólag nem hivatkozhatnak, hogy ezen jogukat megsértették, különös tekintettel a jóhiszemű eljárás követelményére.

A felperesek és a felperesi beavatkozók felülvizsgálati kérelme alaptalan.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 272.§ (2) bekezdése és a 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelmek keretei között, az

abban konkrétan megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül. A Kúria hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati eljárás során nem jelölhető meg olyan új jogszabálysértés, amelyre a fél az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott és amelyre vonatkozóan a jogerős ítélet ezért döntést nem tartalmaz. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálhatta a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Inyvtv. 39.§ (3) bekezdését, a Ket. 1.§ (3) bekezdését, 15.§ (1) és (3) bekezdését, a Kstv. 23.§ (1) bekezdés e) pontját, 29/A.§ (1) bekezdését, az Alaptörvény XV. Cikk (1) bekezdését, XXIV. Cikk (1) bekezdését, XXVIII. Cikk (7) bekezdését, XIII. Cikkét, a Kstv. 24.§ (4) bekezdését, (5) bekezdés b), c) és d) pontját, az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. Cikk (1) bekezdését, mint jogsértéseket, mert ezekre a felperesek a keresetükben nem hivatkoztak, jogszabálysértésként ezekre először csak a felülvizsgálati kérelmükben történt hivatkozás. A Kúria a Kfv.10/F/1. alatti beadványban előterjesztett újabb jogszabályi hivatkozásokat, köztük a megvalósítási határidő elteltével kapcsolatos kifogást sem vizsgálta. A Kúria az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezéséről külön végzéssel döntött és a kérelmet elutasította.

Az érdemben vizsgálható jogszabálysértések körét vizsgálva a Kúria hangsúlyozni kívánja, hogy az elsőfokú bíróság helytállónan állapította meg, hogy a kisajátítási határozatok kapcsán a tulajdonjog bejegyzésére az Inyvtv. 34.§ (1) bekezdése szerint kerülhet sor, az ezzel kapcsolatos esetleges hiányosság a felperesek keresetösségük körén túlmutat, azaz a kisajátítást kérő érdekét érintő kérdés az, hogy valamennyi, a tulajdonjog bejegyzéséhez szükséges adatot a határozat tartalmazza-e vagy sem. Ezzel összefüggésben a felperesek és a felperesi beavatkozók által kifogásolt további kérdések, így a termőföldre és a szakhatósági megkeresésre vonatkozó hiányosságok az elsőfokú eljárásnak nem voltak tárgyai, azokra a felperesek a keresetükben nem hivatkoztak, így ezzel összefüggésben a hiányosság vizsgálatára ez okból sem kerülhetett sor.

A birtokba adásra megállapított határidő vonatkozásában az elsőfokú bíróság helytállónan állapította meg, hogy a Kstv. 29.§ (7) bekezdése szerinti maximális határidőt állapította meg a hatóság, ennél hosszabb határidő biztosítását a Kstv. nem teszi lehetővé. Ezzel összefüggésben a felperesek és a beavatkozók alaptalanul hivatkoztak arra, hogy a hatóság nem vette figyelembe, hogy az I.r. felperes esetében a mezőgazdasági vállalkozás, a II.r. felperes esetében a szállítási vállalkozás áttelepítésének szükségessége hosszabb határidőt venne igénybe. Mindkét felperesre vonatkozóan az I.r. alperesi határozat az üzemáttelepítést és annak költségét szakértői vélemény alapján vizsgálta, mind a szállítóeszközök kialakítására, állatok és takarmány szállítására, segédmunkaerő költségére, rakodásra, takarmány előkészítő eszközök és gépek

üzembe helyezésére vonatkozóan, mind a szállítási vállalkozás áttelepítésének kérdését érintően. A hatóság az üzemáttelepítés szükségességére tekintettel állapította meg a birtokba bocsátási határidőt a Kstv. szerinti leghosszabb határidőben. Ezzel összefüggésben a Kúria hangsúlyozza azt is, hogy az ingatlanokon működő vállalkozásokkal kapcsolatos költségek, így az üzemáttelepítés költsége az ingatlantulajdonos javára került megállapításra, így az ingatlantulajdonosok kötelesek elszámolni az ingatlanokon családi vállalkozásban működtetett mezőgazdasági üzemmel és szállítási vállalkozással a javukra szóló üzemáttelepítési költség vonatkozásában. Ezzel összefüggésben az ügy érdemére kiható jogsértés nem állapítható meg, mert az ingatlan tulajdonosa mindkét esetben egyben a családi vállalkozásban is részes, így nem az ingatlan tulajdonostól független vállalkozások üzemáttelepítési költsége került megállapításra.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy a lakáshasználati jog nem olyan jog, jogosultság, amelynek megszűnéséről a Kstv. 8.§ (2) bekezdése szerint a határozatban rendelkezni kellene, és ezért külön kártalanítás sem illeti meg az ingatlanban lakó személyt. Az ingatlan tulajdonosa rendelkezik az ingatlana felett, amennyiben az ingatlanát kisajátítják, akkor az ingatlanban lakó tulajdonos a családjához tartozó személyek elhelyezéséről gondoskodni köteles. A tulajdonos által biztosított ingatlanhasználatra tekintettel adott telepengedély esetében, illetve a mezőgazdasági vállalkozás esetében a vállalkozás számára járó kártalanítást, azaz a vállalkozások kapcsán felmerült üzemáttelepítés költségét a tulajdonost megillető kártalanításból kell a tulajdonosnak rendeznie.

A Kúria ezzel összefüggésben utal arra, hogy a felperesek keresetükben csak a jogorvoslati tájékoztatást kifogásolták azzal, hogy az nem tesz említést a beavatkozók mint ügyfelek jogorvoslathoz való jogáról. A felülvizsgálati kérelmükben ettől eltérően már az ügyféli jogállás el nem ismerését, a határozat kézbesítésének hiányát is sérelmezték, és ezzel összefüggésben olyan jogszabálysértéseket jelöltek meg, amelyekre a keresetükben nem hivatkoztak, így azok érdemi elbírálására a felülvizsgálati eljárásban már nem kerülhet sor. A jogorvoslati záradékban a lehetséges ügyfeleket megnevezni nem kell, ezért a jogorvoslatról való tájékoztatás megfelelő volt.

A felperesek és a beavatkozók alaptalanul kifogásolták a II.r. alperes képviselőjének egyezségi ajánlatával kapcsolatos vizsgálat hiányát és ezzel összefüggésben a tanúbizonyítási indítvány elutasítását. Ez a tényállási elem az ítéletben rögzítésre került, azonban az ügy érdemére semmiféle kihatással nem volt, így e körben külön bizonyítást felvenni nem kellett, a tanúbizonyítási indítvány elutasítására jogszerűen került sor.

A felperesek a keresetükben arra hivatkoztak, hogy a kisajátítási eljárás nem az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás előkérdése, hanem pont fordítva, az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás az előkérdése a kisajátítási eljárásnak. Ezzel összefüggésben kifogásolták felülvizsgálati kérelmükben a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmük elutasítását is. Az elsőfokú bíróság a Pp. 152.§ (1) bekezdését nem sértette meg, amikor a kisajátítási per tárgyalását nem függesztette fel. A környezetvédelmi hatóság előtt már megindult az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás, amelyben előfeltételnek tekintendő az a körülmény, hogy a védőtávolságon belül lakóépület áll-e vagy sem, ezért a kisajátítási eljárás, amely a védőtávolságon belül levő ingatlanok tulajdonjogának megszerzésére irányult annak érdekében, hogy a védőtávolságra vonatkozó kötelező törvényi előírás betartásra kerüljön, az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásnak előfeltétele, ezért a kisajátítási eljárás volt az előfeltétele a környezetvédelmi eljárás lefolytatásának. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a perbeli esetben a konkrét engedély hiánya nem jogszabálysértő, hisz az engedélyezési eljárás már megindult, amelyről a környezetvédelmi hatóságnak kell döntenie. Az engedély kapcsán az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperesek állításával ellentétben nem valószínűsítette a környezetvédelmi hatóság pozitív döntését, csak arra utalt, hogy az engedélyezési eljárás megindulására figyelemmel az előzetes dokumentáció jóváhagyása folytán a szükséges - a Kstv. 24.§ (5) bekezdés e) pontja szerinti mellékletként megkövetelt - engedély hiánya nem jogszabálysértő, arra tekintettel, hogy a környezetvédelmi eljárás megindult és abban az eljárásban a kisajátítási eljárásban hozott döntés előkérdésnek tekinthető. A felülvizsgálati kérelemmel élők álláspontjával ellentétben nem az engedély hiánya miatt állapította meg a bíróság, hogy a tervezett beruházás csak az adott ingatlanokon valósítható meg, mert a bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le arra, hogy a kisajátítást kérő a tervezett beruházásról milyen indokok alapján döntött, milyen alternatívákat vett figyelembe és milyen szakmai és egyéb gazdaságossági, környezethasználati, az egységes hulladéklerakó működtetéshez fűződő érdekek, feltételek indokolták a tervezett bővítést az adott ingatlanon. A felperesek álláspontjával ellentétben nem a kisajátítást kérőnek kellett a perben bizonyítania, hogy a tervezett beruházás más ingatlanokon is megvalósítható, mert erről már a kisajátítást kérő lefolytatott egy vizsgálatot, döntést hozott, azt a környezetvédelmi hatóság is az előzetes vizsgálati dokumentáció alapján a 314/2005.(XII.25.) Korm. rendelet 3.§ (1) bekezdés b) pontja, (2) bekezdése, 5.§ (2) bekezdés a/ab) pontja szerint vizsgálta. A környezetvédelmi hatóság az előzetes vizsgálatot a beruházás megvalósításának környezeti hatásait is vizsgálva döntött a beruházás mellett. A perben a

felpereseket terhelte annak bizonyítása a Pp. 164.§ (1) bekezdése folytán, hogy a II.r. alperes vizsgálatához, döntéséhez képest mégiscsak van olyan további ingatlan, amely a tervezett beruházás helyszíne lehetne, arra minden szempontból alkalmas és indokolt lenne ott a beruházás megvalósítása. Nem elegendő csak arra hivatkozni, hogy vannak a kisajátítást kérő tulajdonában a környéken más ingatlanok is. Ezzel összefüggésben a felperesek azt is alaptalanul kifogásolták, hogy a benyújtott tervdokumentáció ellenére, amelyet a környezetvédelmi hatóság elfogadott, az I.r. alperes miért nem vizsgálta meg, hogy milyen más ingatlanokon lett volna lehetséges a beruházás megvalósítása. Mivel a környezetvédelmi hatóság az előzetes tervdokumentációról már döntött, azt elfogadta, az I.r. alperesnek nem kellett hivatalból vizsgálnia, hogy más ingatlanokon a tervezett beruházás megvalósítható-e. Emiatt e kérdésben a polgármester tanúkénti meghallgatására sem volt szükség, ezért ezt a bizonyítási indítványt a bíróság jogszerűen utasította el, hiszen a kisajátítást kérő által lefolytatott döntési mechanizmus és a döntés indoka a rendelkezésre álló iratokkal és az egyéb tanúvallomásokkal egyértelműen tisztázható volt, a beruházás tervezett helyszínét és annak környezeti hatásait a környezetvédelmi hatóság a dokumentáció elfogadásával tulajdonképpen jóváhagyta.

A felperesek és a felperesi beavatkozók az Alaptörvény 28. Cikkére és I. cikk (3) bekezdésének megsértésére is alaptalanul hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályokat helytállóan értelmezte és alkalmazta, az alaptörvényi rendelkezések megsértésére nem került sor.

Mindezek alapján a Kúria azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott és az érdemben vizsgálható jogszabályokat nem sértette meg, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A sikertelen felülvizsgálati kérelemmel élő felperesek és felperesi beavatkozók a Pp. 78.§ (1) bekezdése és 82.§ (1) bekezdése értelmében egyetemlegesen kötelesek az alperesek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének a megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a kifejtett munkával arányban állóan határozta meg.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illetékeket a felülvizsgálni kért közigazgatási határozatonként kell a felpereseknek és a felperesi beavatkozóknak a Pp. 78.§ (1) bekezdése, 82.§ (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése szerint az állam felhívására - egyetemleges fizetési kötelezettség mellett - megfizetniük. A felülvizsgálati illeték mértékét az 1990. évi XCIII. törvény 39.§ (3) bekezdés d) pontja és 50.§ (1) bekezdése határozza meg.

Budapest, 2015. december 9.

**Dr. Buzinkay Zoltán sk. a tanács elnöke,
Gizella sk. előadó bíró, Dr. Tóth Kincső sk. bíró**

Dr. Márton

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő